

AASTAST 1925

HUGO TREFFNERI GÜMNAASIUM

DETSEMBER 2016

MILANG

DEEMIA
NUMBER 4
Albert

AKADEEMIA
11. AASTAKÄIK 1999
NUMBER 2

AKADEEMIA
11. AASTAKÄIK 1999
NUMBER 2

Esiti teade õpilastele
Klassite

HEINO KIIK

PÜHADEAJAKS PARASIIDIKS

Kui lugesin seda numbrit ette valmistades kahe tubli rebase artiklit kohustusliku kirjanduse kohta, avastasin, et ei mäleta, millal ise viimati mõnda päris raamatut käes hoidsin. Palava lugemisarmastuse käes kannatajana pani see mind tõsiselt muretsema, Miilangu jõulunumbris oli aga veel teisigi kirjutisi, mis läbilugemist vajasisid ning mu armsad raamatud läksid kähku meelest.

Artiklid on nii mõneski mõttes nagu raamatud – puutun nendega palju kokku, mõni kõnetab, teine jälle häirib, mõni kaob kohe meelest, teine pakub pikemalt mõtlemisainet. Seekord kandsin enda peas kõige kauem meie toimetuse väikest kohtumist õpetajatega. Nii mõnigi pedagoogide öeldu käis mul pea nädal otsa kuskil kõrvade vahel ringi. Juhtkirja jaoks mõtteid kogudes meenus Aare Ristikivi arvamus, et hästi kirjutatud raamatu lugemine on nagu vestlus sõbraga. Veel enam, kui inimesel saab elus olla sõpru paratamatult vaid suhteliselt piiratud hulk, siis kirjandusteoseid leidub ju lõputult. Kuigi mulle õpetaja mõttekäik väga meeldis, ei viinud see mind ikkagi paksukaaneliste seltsi tagasi, ajanappus oli suurem, kui süütunne hooletussejätmise pärast.

Mõte mõne kalli sõbra unarussejätmisest käib mulle igast küljest vastu, sellise teguviisi eest mõistaksid hukka ka kõik teised. Kui mõni teie lähedane aga kurdaks, et tunneb tohutut südamevalu raamatute jaoks liiga vähese aja leidmise pärast, tunneksite te ennast siis sügavalt puudutatuna? Arvan, et minu sõbrad ei tunneks.

Kindlasti leiavad vähem raamatulembesed, et paberist ja tindist sõbrad ei ole võrreldavad lihast ja luust kaaslastega. Mingil määral ma nõustun, kuid samas leian, et mõlemad on ühtviisi vajalikud, toimivad aga erinevalt. Pärisõbraga on inimesel justkui sümbioosisuhe, mõlemad saavad midagi, mida nad hädasti vajavad. Inimene on raamatuga aga praktiliselt parasitluses, võites ise kirjeldamatult palju ning pühendades vaid pisut aega. Kuna köidetud lehti ei saa siiski elavaks lugeda ning loomulikult ei ole neil seeläbi ka endal vajadusi, on raamatule panustatud tunnid sisuliselt vaid iseendasse investeeritud.

Pisut aega tagasi lausus üks mu sõbranna mulle: „vaata, et sul ikka iseenda jaoks ka aega jääb. Muidu oled ühel hetkel kõik kuhugi ära andnud ja äkki avastad, et alles polegi midagi.“ Panustage endasse! Iga inimene ise on lõppude lõpuks ainuke, kellega ta igavesti koos peab viibima ning ainuke piirav tingimus, mis elu jooksul kunagi ei kao.

Käesolev number räägib paljuski nii energia kõikvõimalikust paigutamisest, jõululikest puhkehetkedest, ajakasutusega seotud muredest ning valikutest. Anna puudutas probleemi, rääkides koolistressist ning vähesest uneajast, intervjuu andnud Jasper aga näitas, et kes teeb, see jõuab. Hanna tõi välja, et jõulud on loomulikult ka heategevuse aeg ehk periood, mil teha veel rohkem teiste heaks. Arvan samas, et talvevaheaeg on ainuõige, laskmaks lumevaiba alla mattuda nii UPTdel, õpilasfirmadel ning kõigil vähesete unetundidega stressipäevadel. Nii, nagu looduses jääb sümbioosi kõrval alati eksisteerima parasitism, peaks ka vastastikuse aitamise kõrval jääma alles teod, mida tehakse ainult iseendale.

PEATOIMETAJA
SANDRA VÕSASTE

ISTU, VIIS: Kõigile, kes on sõbrale kapipäkapikku mänginud.

ISTU, KAKS: Instagrami kontole htgs_kztekuivatuspaber_otsas. Kasutage ometi puhureid!

JUHENDAJA
Kristi Sarap

KEELETOIMETUS
Lõmaš Kama,
Kristi Sarap,
Loona Volke

KÜLJENDUS
Kelin Kuznetsova

TOIMETUS:
Annaliisa Raid,
Liis Marii Valeika,
Elisabeth Raidma,
Saara Selgmäe,
Elo Maria Pauman,
Anni Leena Kolk,
Rona Luug,
Anna Weidebaum,
Helene Maria Kikas,
Tanel Tamm,
Marianne Põdra,
Anastasia Nõmmik,
Olivia Raudsik,
Hanna Marrandi,
Brenda Tarn

KAANEFOTO
Saimi Kortelainen

NÄRVEKÕDITAV KÕRVALEPÕIGE TÕSISEST ARGIPÄEVAST

LIIS MARIIVALEIKA

Nagu igal aastal, hoidis ka seekord klassivaim või puhas sportlik huvi õpilasi ühel novembrinädalal kauem koolis. Kes klassi spordiplatsil ei esindanud, elas kaasa. Igal juhul põnevust jätkus!

Nädal algas peaaegu et HTG rahvusspordialaga – saalihokiga. Õhkkond oli ärev ja vanemaid õpilasi oli näha keppidega ringi jooksmas ka koridorides. Juhuse hooleks ei saa midagi jätta! Harjutamise käigus löödi isegi palle puruks. Finaalis kohtusid D14 ja A14. Oli nii rõõmustav vaadata, kui entusiastlikud ja toetavad olid klassikaaslased mängu vaadates. Mänguilmu pakusid mõlemad osapooled, aga võit läks siiski reaalele. Lisaks klassidevahelisele saalihokile toimus kolmapäeval ka õpilaste ja õpetajate vaheline mäng, kus napi, ühepunktalise edumaaga võitsid sel korral õpilased. Teisipäeval sai spordisaalis

nautida korvpalli täpsusviskeid ja välkturniiri. Enne mängude algust oli veel kuulda viimaste taktikate paikapanemist ja mõnelt poolt oli karta, et tiimi õigeks ajaks kokku ei saadagi. Õnneks ükski mäng loobumisvõiduga ei lõppenud ja iga klass, kes soovis, sai end proovile panna. Eelmise aasta võitjate tüdrukute suurimaks mureks oli aga klassi altvedamine: oli ju nende peal kõige suurem lootus! Lõbusa päeva lõpetuseks võis näha justkui kordust eelmise aasta finaalist, kui üksteise vastu mängisid taaskord A14 ja E15. Mäng oli pingeline nii mängijatele kui ka kaasaelajatele ja vääritud võit läks seekord abiturientidele. (A14 jaoks oli nädal kindlasti edukas!)

Klassidevahelised võistlused lõppesid neljapäeval võrkpalliga. Ilmselt õpilaste seas kõige populaarsem – esindatud oli

peaaegu iga klass. Nagu võrkpallile kohane, olid mängud lõbusad ja sündmusterohked. Alla löödi näiteks saali seinakell. A15 klassivaim oli kaugele näha ja kuulda, üksteist julgustati nii mängu ajal platsil kui ka pingilt. Kaasaelamine ning oskused aitasid A15 finaali, kus neile olid tublideks vastasteks sõbrad D15-st. Klassidevahelised turniirid lõppesid vahelduse mõttes humanitaaride kasuks.

Lisaks klassidevahelistele võistlustele nädala sees, tulid nädalavahetusel tagasi koolk ka viilistased. Muidugi selleks et jälle katsetada, kes pärast kõiki neid aastaid ikka kõige parem on. Näha sai korvpalli, saalihokit ja kindlasti lõbusaid taaskohtumisi vanade sõpradega.

Palju õnne kõigile võitjatele ja tänusõnad korraldajatele, et nad ikka meie halli argipäeva veidi põnevust loovad.

Ühtsus: spordiplatsil on õpilased õpetajatega võrdsed.

“Midagi ei saa öelda, oli väga konkurentsirohke ja pingeline nädal. Võistkonnad võitlesid viimase verepiisani ja oli kohe näha, millise tiimi ettevalmistuses oli miskit vajaka. Eriti head taset näitas 12.A, kelle tiipsemel treeningutest sain ka ise osa.”

- Kristjan Uiho, 12.A

Tagasi kodu: riigikoguliikmel jääb õnneks aega ka trefneristidega sportida!

Edukas nädal: kolmest alast jõudsid võiduka lõpuni kaks.

Just nagu päris: pinget kruvisid üles kõiksigu keerukad manöövrid.

Klassivaim: tähtis pole võot vaid osavõtt!

MELCHIORI-HÕNGULINE KOKOKO

ANASTASIA NÕMMIK

ülejäanud külalised end kosutada pärast pikka reisi hommikusöögiga ning seejärel võtta suund Tallinna vanalinna, kus tehti võõrsilt pärit ja suurlinnakaugede rahvale linnatuur kunstiajaloolase Jüri Kuuske-maa juhtimisel. Pooleteise tunni sisse mahtus hulgaliselt teadmisi Raekoja, Linnateatri, Raeapteegi ja teiste keskaegsete hoonete kohta. Tore giid ei lasknud meil külmeta-da ja nii me paaril korral ka mõnu-sates vanalinna hoonetes end üles soojendasime.

Pärast linnatuuri anti meile vaba aeg, et maalida keskaegseid pilte,

valmistada ise martsipani, kokata, teha filme ning teritada keelepaelu Gregoriuse koraaliks.

Kavajärgne öhtupoolik möödus koolidevahelise viievõistluse, mä-lumängu „Me armastame apteeker Melchiori” ja keelterühmade teh-tud filmide vaatamise saatel. Nalja ja naeru jagus küllaga!

Hommikul, pärast lõpuaktust, au-hinnatseremooniat ja improteatrit, oli aeg oma asjad kokku pakkida ja võtta taas suund kodu poole.

Järgmine aasta kohtume KoKoKo-ga juba Hugo Treffneri Gümnaa-siumis!

11. novembri hommikul kogu-nes bussitäis treffneriste Vane-muise teatri ette, et võtta suund Tallinnasse, apteeker Melchiori teemalisele Kolme Kooli Koh-tumisele.

Järjekorras juba 15. KoKoKo algas sooja vastuvõtuga Tallinna 21. Koo-lis, kus aatriumis võttis kaugeid külalisi vastu keskaegsetes riietes võõrustajakooli õpilasesindus. Registreerimisele järgnes humoorikas avaaktus, kus pandi paika töö-rühmad ja täpne ajakava. Samal ajal, kui keelerühmad, kunstnikud, muusikud, kokad ja keemikud esimesi ettevalmistusi tegid, said

Viimased palved: koprabänd enne koraali esitamist.

Foto: Erakogu

PUUSANÕKS JA PÖÖRE!

„SU
PUUSANÕKS
NÄIB TUTTAV“

ANNALIISA RAID

Täpselt kaks päeva enne HTG 133. aastapäeva balli, 1. detsembril toimus traditsiooniline ballikonkurss, mille nimeks oli seekord „Su puusanõks näib tuttav“.

Võistlejatele andsid oma hinnangu huvijuht Uve Saar, B15 klassijuhataja Liisa Tepp, õpilane Karolin Kardmaa ning eelmise aasta balli peremees ja perenaine Mart Erik Kermes ja Riinu Esko. Öhtujuhtideks olid balli peakorraldajad Siim Ilves ja Loona Volke. Üks-kaks-kolm, kaks-kaks-kolm...

KELLE PUUSAD KUIDAS NÕKSUSID? Esimesena kütsid tantsupõranda soojaks 10.e klassi esindajad Triinu Amboja ja Siim Kokkota. Neiu sädelevas punases kleidis ja tema nägus

„Seda puusanõksu teavad nüüd küll vist kõik!“

paariline mõjusid publikule ja žüriile väga energiliselt ning särtsakalt. Teisena esinesid 10.b klassi õpilased Sarah Lannes ja Georg Kaasik. Tants

oli vürtsitatud erinevate trikkidega ja hullumeelsete hüpetega. Kohtunike arvates jättis aga tantsupaar justkui endaga rahulolevate vene uusrikaste mulje. Järgmisena esinesid 10.d klassi võistlejad Marii Hermet ja Rauno Sammel. Nende kavas oli näha omavahelist usaldust ning head koostööd, mis mõjus publikule väga kaasahaaravalt. Ka kõige kaugemasse saali nurka oli näha, et tantsupaar nautis oma kava täiel rinnal. Seejärel esines ka teine paar 10.b klassist, Sandra Lannes ja

„Aga muidu tubli tants“

Oliver Valk. Tants oli huvitav, kuid kohtunike sõnul meenutas see justkui tsirkuse akrobaatikanumbrit ja oli üpris sarnane 10.b klassi esimese paari tantsuga. 10.c klassi õpilaste, Hermine Aintsi ja Joonas Pärnalaasi esitus erines teistest tantsudest oma rahulikuma meloodia ja graatsilise kava poolest ning näitas, et ka poisid võivad balletti tantsida. Viimasena esinesid Lea Noe ja Richard Luhtaru 10.a klassist. Oli näha, et siin pandi kõik mängu! Nauditi lava ning seda, milliseks esitus kujunes, poleks osanud arvata mitte keegi.

MIDA TE TEEKSITE SIIS, KUI ... Peaksite röövima Uve Saare maja, kui kogu perekond magab? Või kuidas toimiksite õpetajana, kui õpi-

lane käib tunni jooksul viis korda WCs? Või hoopis siis, kui hiilid liiga hilja koju ning jääd emale vahele? Peale ettevalmistatud kava pidi ka

„16 ja vallaline!“

iga võistluspaar vastama paarile huvitavale küsimusele või ära lahendamata ülesande, milleks oli mõne ootamatu olukorra lahendamine. Seejärel toimus hääletamine, kuid seekord vedas tehnika korraldajaid alt – nimelt ei läinud internetilehekülge, mille kaudu hääletada, tööle. Kuid olukord lahendati kiirelt ning igale kaasaelajale jagati paber, kuhu oma lemmikpaari nimed kirjutada. Öhtu jätkus meeleolukalt ning samas vaimus. Rahva meeli köitsid enim 10.d klassi õpilased Marii Hermet ja Rauno Sammel, kes kuulutati öhtu lõpus ka publiku lemmikuteks.

VÕISTLEJAD, MIDA OOTATE BALLIKONKURSILT?

- Palju uusi kogemusi esinejana
- Teine koht oleks väga hea
- Et sassi ei läheks

KORRALDAJA, RÄÄGI KORRALDAMISEST?

- Palju magamata öid
- Korralda meeldis küll!
- Rohkelt läbirääkimisi
- Tahaks tänada suurepärase klassi hea töö eest

ELU NAGU FILMIS

3. detsembril oli paparatsodel Treffneri koridorides rohkem tööd kui Hollywoodis.

Glamuur nõuab ohvreid: ka kivikõvad kontsad võivad rambivalguses murduda.

PettaiX2: „arvasin ikka, et mu kostüüm on originaalne...”

Rahubetked: ka kõige hullematel hulludel kübarseppadel esineb neid.

Kapten Trumm oma kambi Kunksmooriga: kas tulid õhupalli või limusiiniga?

Kulalised põhja poolt: hatinartid näitasid filmirahvale ette, kuidas Muumimaa pidutsetakse.

Kindel käevang: selline saatjaskond teeks ka Jolie kadedaks.

Tõine õhtu: nii mõnigi ballitaja sai aatriumis rüütliks löödud.

Endaga rahul: peremees ja -naine suutsid glamuurseid pidulisi kenasti ohjes hoida.

Silm peal: IMDb reitinguid kontrollimas.

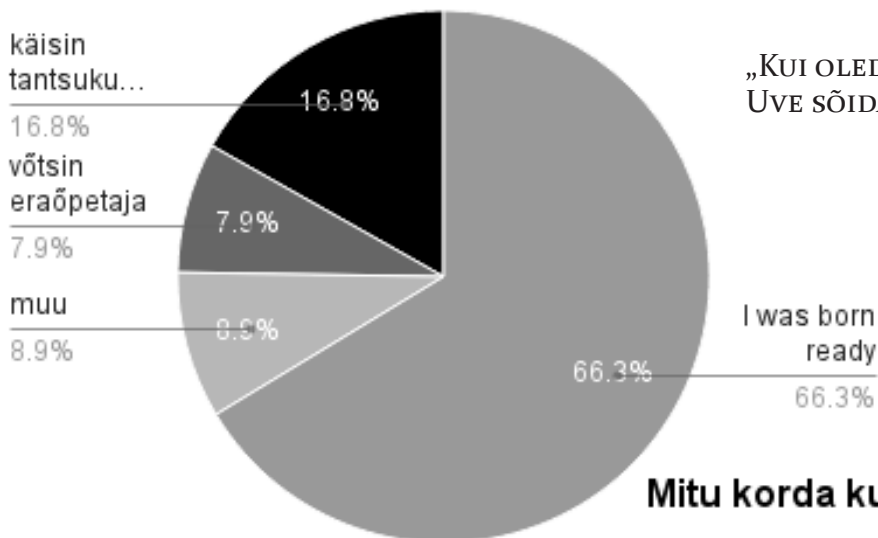
KUIDAS TREFFNERISTID AASTAPÄEVA-BALLIKS VALMISTUSID?

MARIETTE PÕDRA

3. detsembril toimus HTG 133. aastapäevaball ja meid huvitas, kuidas treffneristid siis tegelikult ennast balli jaoks valmis seavad. Selle kõrvalt palusime ka neil natuke balli kohta tarkusi jagada.

„KUI TÛTARLAST TANTSULE KUTSUDA JA KUMMARDADA NII SÛGAVALT, ET LAUSA LIPS MAAD PUUDUTAB, EI SAA TA ÄRA ÕELDA!“

Tantsuoskuste lihvimine

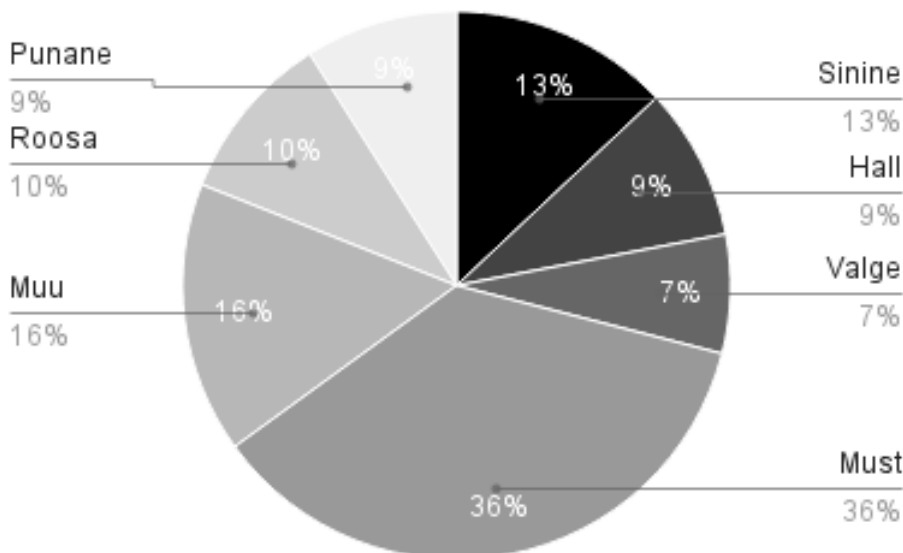
„LIIGA PARAJAT KLEITI POLE MÕTET SELGA PANNA MUIDU EI SAA SÛŪA“

„MAAILMAS ON NII PALJU SITTA, AGA SEE EI TÄHENDA, ET SA SELLEGA END KOKKU MÄÄRIMA PEAKS!“

„MEES, KES ARMASTAB TANTSIDA, ON KINDLASTI KÛPS ARMUMA.“

8 MIILANG

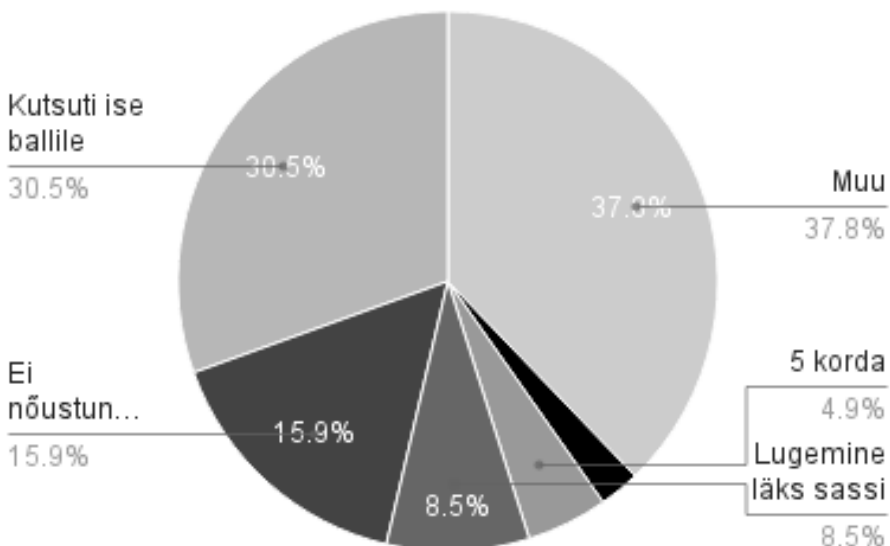
Riietuse värv

„KUI OLED ALGAJA VALSITAJA, ÄRA VÄLISRINGILE RONI, UVE SÕIDAB SUST ÜLE“

„MA SAAN 8€, KUI PREILID LANNESSED ÜHESUGUSED KLEIDID PANEVAD.“

Mitu korda kutsusid ballile enne nõustumist?

JUHUSLIK VÕIT VÕI SAATUS – 133. AASTAPÄEVA BALLI KORRALDA- JATE LUGU

SILVIA LINNUSTE,
MAI-LIIS KELDER

Möödas on 133. aastapäeva ball, mille korraldajaks oli 11.b klass. Tiheda konkurentsi läbi on selgunud ka tuleva aasta ballikorraldajad. Ühel pärastlõunal istusime selle aasta balli peremehe Siimu ja perenaise Loonaga hetkeks laua taha, et möödunud korraldusaastale tagasi vaadata.

KUIDAS SATTUSITE BALLI PEREMEHE JA PERENAISE KONKURSILE?

Siim: Sattusime täiesti juhuslikult. Klassis arvati, et paneks teise paari ka välja ning ma siis lõpuks mõtlesin, et võtan vastutuse enda peale. Loonaga olin nõus minema, sest ta oskab natukenegi tantsida. Enne filmimist tekkis hetk, kus Loona puikles natuke ikka vastu, aga kuidagi me ikkagi sinna jõudsim.

RÄÄKIGE BALLI KORRALDAMISEST.

Loona: Korraldamisega on läinud nagu ikka korraldamisega läheb.

Siim: Kõik asjad on viimasele hetkele jäänud.

Loona: On olnud häid ja halbu hetki. Olen kritiseerinud, siis kui keegi teine ei kritiseeri, ning aidanud kõiges, milles oskan. Balli teema valisime lõplikult alles septembris.

Siim: Demokraatia olemasolu on vist kõige raskem selle kõige juures. Vahepeal lähevad klassis hääled pooleks ja no mis siis teha, eks, aga lõpuks ikkagi jõudsim kokkuleppele.

MIS ON ÕNNE VALEM BALLIVÕIDUKS?

Siim: Kindlasti tuleks asja vabalt võtta ja ma arvan, et meie puhul mängis suurt rolli see, et me täiendame teineteist.

Loona: Ma arvan, et võitmiseks on vajalik ka hea tantsuoskus.

Siim: ...ja improviseerimisoskus.

MIDA SA TEEKSID, KUI SAAKSID PÄEVA NÄHTAMATU OLLA?

Siim: Ma ei tahagi nähtamatu olla. Tahän nähtav isiksus olla, aga ajas tahaks küll reisida. Mu lemmikfilm on ka muide "Back to the Future". Või siis kummitaks inimesi ja liigutaks toole.

Loona: Ma kiusaks ka inimesi ja kuulaks, mida räägitakse, kui mind juures pole.

MIS ON SU 3 PARIMAT KÜLGE?

Loona: Mulle ei meeldi oma häid külgi välja tuua. Kui aga peab, siis olen kindlasti usaldusväärne ja empaatiavõimeline.

Siim: Ma võtan kõike vabalt. Olen ka enesekindel ja jutukas ning ma arvan, et ma räägin vist isegi liiga palju.

Loona: See-eest mina räägin vähe ja sellepärast me vist täiendamegi teineteist.

Siim: Ma arvan, et Loona on ka väga arukas. Ta mõtleb kõik sügavalt läbi enne, kui midagi teeb.

Loona: Mulle meeldib nii mõelda küll.

MILLINE ON SU ELU VÄLJASPOOL KOOLI?

Siim: Ega praegu väga palju aega ei olegi millegi jaoks, aga disc golf meeldib.

Loona: Võib-olla pärast balli on ka elu väljaspool kooli.

Siim: Aa, ma mängin kitarri ka.

Loona: Suurem osa ajast jaguneb kooli, erinevate ainevõistluste, Tantsutaldade ja muu säärase vahel ning ülejäänud aja püüan olla sõpradega, lugeda raamatuid ja vaadata häid filme.

Siim: Ma vaatan ka telekat, üheks lemmiksarjaks on "Suure paugu teooria".

MIS ON SU LEMMIKÕPPEAINE JA KES ON LEMMIKÕPETAJA?

Loona: Mu vaieldamatud lemmikud on keemia, füüsika (koos õpetajatega) ja Liisa Tepp.

Siim: Informaatika meeldib, näiteks

jõulutulesid oli lahe programmeerida. Liisa Tepp on tore ning Madis Reemann ka.

MIS ON SU SUURIM SÕLTUVUS?

Siim: Mulle meeldib hakkliha. Sööklas võiks olla lihtsalt hakkliha ja seal kõrval ketšup. Kartuli-hakklihavorm on ka koolitoitudest mu lemmik.

Loona: Hurmaa ja mandariinid on mul, aga laiemalt mõeldes on mul tunne, et sõltun erinevatest inimestest palju, kuigi mulle meeldiks olla sõltumatu.

MIS ON SU PLAANID TULEVIKUKS?

Loona: Olen mõelnud füüsika või meditsiini õppimise peale, aga kindlaid plaane pole teinud, sest aega veel on.

Siim: Viimasel ajal balliga seoses olen hakanud mõtlema filminäitlejaks saamise peale, aga ainult välismaal. Eestis hakkaksin programmeerijaks või inženieriks. Lähitulevikus tahaks ka sõpradega Euroopasse reisima minna.

Loona: Mul on suur plaan õnnelik olla.

KUIDAS SA ÜLETAD HALBA TUJU?

Siim: Mul tavaliselt väga ei ole halba tuju. Aga vaatan telekat ja sünn hakkliha ja soovitaksin seda ka kõikidele lugejatele.

Loona: Ma olen väga harva endast väljas.

Siim: Sellepärast meie kooslus ongi hea, sest ma olen äkk ja närviline vahel, aga Loona on rahulik, suudab mind

maa peale tagasi tuua ning rahustada.

MILLISED ON TEIE SOOVITUSED JÄRGMISE AASTA BALLI KORRALDAJATELE?

Siim: Vara võiks hakata sponsoreid otsima ja teema paika panna.

Loona: Paika tuleks panna üks kindel ja põhjalik plaan ning seda täita, regulaarsed koosolekud on ka üsna vajalikud.

Siim: Üks kindel juht võiks olla. Inimestele tuleks südamele panna, et kõik tegeleksid oma ülesannetega esimesel võimalusel.

KAS PITSA PEALE KÄIB ANANASS?

Loona ja Siim: Jaaa!

Loona: Topeltananass isegi.

Siim: Ananass teeb mahlasemaks.

MIS ON SU LEMMIKSÖÖGIKOHT?

Siim: Opera, aga ainult siis, kui on soe pitsa. Metro meeldib ka.

Loona: Krempel, sest seal on sõbralik atmosfäär ja toimuvad erinevad üritused.

Meie nautisime balli täiel rinnal. Alustasime kõikidele paaridele kaasaelamisega balli peremehe ja perenaise konkursil ning lõpetasime väga hea maitseelamusena laupäeva öösel kooki süües. Tundsime end ühe õhtu jooksul tõesti nagu Hollywoodi staarid. Teeksime suure aplausi n.b klassile suurepärase töö eest ning soovime edu uutele korraldajatele!

Foto: Liisa Pajula

Särav ärevus: kellest saavad mantlipärijad?

10 MIILANG

OLEN HEA INIMENE... JÕULUDE AJAL

HANNA MARRANDI

Jõulukuu on traditsiooniliselt aeg, mil inimesed muutuvad tavapärasest heldemaks. Tehakse kingitusi perele ja sõpradele ning äkitselt tekib paljudel ka soov panustada heategevusse.

Just jõulude ajal kirjutatakse meedias erinevatest kampaaniatest, mis kutsuvad üles annetama raha nii loomavarjupaikadele kui vaesuses elavatele lastele. Rahva väljakujunenud käitumismustrid on teada ja eeldatakse, et kui detsembrikuus inimeste südametunnistusele koputada, siis lasevad nad ennast suurema tõenäosusega mõjutada kui näiteks südasuvel. Tegelikult võiks meil ju aastaringi olla soov aidata. Miks on alles akendele ilmuvad küünlakolmnurgad märgiks, et nüüd tuleb oma lahkust demonstreerida hakata? Majanduslikus kitsikuses elavad inimesed ei pruugi kevadel sugugi paremini hakka saada kui detsembris. Samuti tahavad varjupaigas elavad koerad aasta ringi, et keegi nendega jalutaks. Järgnevalt pakun välja mõned võimalused, kuidas saaksime head teha ka väljaspool jõulukuud.

VABATAHTLIK TEGEVUS

Heategevus seisneb selles, et tehakse midagi, millest on kasu kellelegi teisele. Ise saab heategija sellest vaid hingerahu (mis on muidugi väga suur väärtus!), ent mitte rahalist kasu. Ka vabatahtlik töö järgib samu põhimõtteid. Miks

siis mitte teostada ennast mõnes vabatahtlikus organisatsioonis, mis tegeleb otseselt kellegi heaolu parandamisega. Toidupank on üks vahva ja küllap pea kõigile tuttav ettevõtte, mis aitab jõuda toidul tasuta inimesteni, kes seda vajavad. Kogumisaktsioone korraldatakse erinevates poekettides igal kuul. Igalühel on võimalik ettevõtmist toetada ja kogumiskärusse supipurk või ka šokolaad pista. Kuid Toidupanka saab abistada ka teisiti, käies sorteerimiskeskustes vabatahtlikult pakke komplekteerimas või olles poodides kogumispäeval abiks. Igatahes tasub pilk peal hoida organisatsiooni kodulehel, kuhu lisatakse jooksvat infot. Ka mina võtan hoogu, et ükskord Toidupanka vabatahtlikuks minna. Muidugi pole see aga ainuke võimalus. Kuigi üksildase naabritädi abistamine ei kuulu klassikalise vabatahtliku tegevuse alla, on see samuti heategevus. Kui leiad, et mõnel tuttal või lähedasel kuluks abikäsi marjaks ära ja sinust võib kasu olla, siis tasub alati vabatahtlikult oma abi pakkuda. Heategevus ei pea sugugi toimuma alati läbi ametlike organisatsioonide, tasub silmad lahti hoida ja olla abivalmis iga päev. Meie ümber on alati inimesi, kes sinu tähelepanelikkust vajavad ning hinnata oskavad.

TILLUKESED HEATEOD

Kellegi rõõmustamiseks või elu paremaks muutmiseks ei pea tingimata võtma ette nii mastaapset üritust nagu „Kodutunde“ saates tehti. Sageli on väikesed heateod sama tähendusrikkad ja võivad kellegi naeratama panna veel pikaks ajaks. MTÜ Vanem Vend, Vanem Ode ühendab lapsed, kes on üksildased või vajavad raske perekondliku olukorra tõttu sõpra nende noortega, kes tunnevad, et nad suudavad olla kellelegi toeks ja tahavad olla noorematele lastele suure õe või venna eest. Kui tunned,

et see oleks liiga suur pingutus, siis veebilehtede www.postpals.co.uk ja www.sendkidstheworld.com kaudu saad rõõmustada raskelt haigeid lapsi neile postkaardi või kirja saatmisega. Vanemad sisestavad sinna lapse andmed ning igal soovijal on võimalik oma ingliskeelsed head soovid teele saata, et haigete laste elus mõnigi päev veidi rõõmsam oleks. Veel üks lihtne viis head teha on vajutada taarat tagastades nupule „Aitan lapsi!“, millega saab pudelite-purkide eest saadud raha annetada laste teatriskäiguks. Seni on juba üle 10 000 vähekindlustatud lapse, kellest osa polnud varem kunagi teatrisse sattunud, selle kampaania abil etendusi vaatama jõudnud.

Heategevus ei pruugi olla alati raha annetamine. Võimalusi lahkust üles näidata on erinevaid ning neid jagub aasta ringi. Muidugi on hea, kui inimesed üks kord aastaski taipavad, et neil on võimalus rõõmsamaks muuta kellegi päev, kes seda väga vajab. Tasub mees pidada, et tegelikult on head teha võimalik aasta ringi ja selleks ei pea alati jõulukuud ootama.

Veebileht www.help.ee ja samanimeline FB kommuun koondavad endas igasuguseid heategevusprojekte - lendoravate kaitsest doonorluseni -, mida võid võimalusel toetada.

Annetuskeskkonna „Ma armastan aidata“ leiad aadressilt www.armastanaidata.ee. Sealt saad otsida nelja valdkonna seast endale meelepärast projekti ja valida, kas soovid annendada oma raha või aega.

Veebilehelt www.loomus.ee leiab infot erinevate loomakaitseorganisatsioonide kohta ja nende kontaktandmed.

Kõik mu sõbrad, kes isa on kohanud, arvavad temast midagi. Need minu jaoks veidrad arvamused tekitasidki mul mõtte jagada oma isa iseloomujooni treffneristidega. Ütleme siis, et novembrikuise isadepäeva puhul.

ISA SEIKLUSED MAAILMAVARUSTES

Fotod: Erakogu

OLIVIA RAUDSIK

kõik, mis puudutab reaalseid. On ka asju, mis talle ei meeldi. Näiteks taimetoitlus, musta värvi riided, astmeline tulumaks ja romantilised komöödiad. Oskan isa eelistusi unepaalt nimetada, nii nagu kõik isa lähedased. Ta lihtsalt räägib nendest nii palju.

Isal on kaks õde ja mul on viis tädi. Isa vanem õde oli kord koolist koju tulles oma klassiõega tehingu teinud. Ta vahetas oma venna sõbranna uute puukottade vastu välja. Õhtul kui kodused sellest kuulsid, tagastati puukotad ja vahetati isa vastu tagasi.

Isa on suure koera inimene. Väikseid koeri, eriti chihuahua'sid, nimetab isa niidisittujateks. Kui isa noor oli, oli nende perel koer. See koer sattus neile nii, et kord teel koju nägi isa hulkuvat koera ning andis talle süüa. Koer muudkui järgnes isale ning isa muudkui andis talle süüa. Peagi jõuti otsapidi koju ja koer miskipärast ei lahkunudki.

Minu isa onu (ehk minu vanaonu) on üks suur filmimees. Kui isa oli teismeline, kinkis onu talle videokaamera. Isa tegi sellega filmi. Kevadel leidis ta kaamera ja filmi konkust. Ta projitseeris filmi kinolinale ning siis istusime diivanil ja vaatasime seda. Tegevus toimus Tallinnas Pirita kloostri varemetes

ja rääkis ühest triibulise pidžaamasärgiga vangist, kes üritas põgeneeda. Filmis teksti pole ja kohati on filmirull valesti kokku kleebitud, aga esimese katse kohta igati hea tulemus. Minu isiklik lemmikfilm.

Iga kord, kui satun isaga vesteldes teemale, kelleks ma saada tahan, meeldib isale jutustada lugu sellest, kuidas ta ülikooli sattus. Iga kord natuke erineva nurga alt. Isa kaksikõde oli kihla vedanud, et isa ei julge Tehnikaülikooli katsetele minna. Selle peale pidi isa muidugi minema ja näe imet – ta saigi sisse.

Pakendiinseneriks õpetati isa Soomes. Sinna sai ta ühena kahest üliõpilasest, kes mõne soome tudengiga kohti vahetama pidid. Selleks aga, et umbes saja kandidaadi seast väljavalitud saada, pidi oskama soome keelt. Isa seda ei osanud. Ta ei rääkinud sõnagi. Küll aga oli ta vaadanud soome televisiooni ja oskas hääldust matkida. Samuti sai ta enamjaolt aru, millest räägiti. Kui tal paluti vestlusel lugeda ja tõlkida raamatut "Muumitroll", sai ta sellega hakkama ja peagi oli isa Soomes sõnagi soome keelt rääkimata pakendiinseneriks õppimas. Eelmine nädal rääkis ta mulle ühest kursavennast, kes ei kandideerinud Soome vahetustudengiks, sest ta ei osanud soome keelt. Ta oli seda kursavenda näinud ühel firmaüritusel helitehnikat kokku panemas.

Isa on pakendiinseneri haridusega tootmisjuht ja töötab ühes tehases. Ta on selles tehases töötanud juba üle kümne aasta. Emale meeldib öelda, et isa on konservatiiv, sest talle ei meeldi muutused. Isa on ka tehnikahuviline. Paar aastat tagasi otsustas ta, et meil oleks hädasti vaja kodukino. Ta tõmbas ekstaatiliselt valge teki trepi najale rippuma, näitas kuhu projektor läheb ning samal ajal argumenteeris kohtutavalt kiiresti, miks meil seda ikka vaja on ja kuidas me seda kogu aeg kasutama hakkame. Möödus umbes kuus kuud ja juba oligi kinolina sealsamas, kus algselt rippus valge tekk, ja seda kasutataksegi kogu aeg. Selliste juhtumite põhjal väidan, et isa tegelikult konservatiiv ei ole.

Isale meeldivad kosmos, filmid, kosmosefilmid, pooltoores veiselihasteik, rääkimine, Kuku raadio ja

Kui pidin kord ühe kunstnikuga intervjuud tegema, küsisin isalt, mida tema teada tahaks. Isa mõtles hetke ja ütles siis, et küsiks, miks kunstnikke vaja on. Kui ma isale pärast arvestuste nädalat matriklit näitasin ja pahameelt avaldasin, et eesti keele nelja sain, ütles ta mulle: “Ma ju ütlesin, et füüsika on huvitavam.” Ta pole vist siiani aru saanud, miks ma humanitaarklassi läksin.

Sõitsime suvel isaga ükskord Tartust Tallinnasse. Kell oli umbes pool üks öösel ja erinevalt tavapärasest ei nõudnudki isa, et me kuulaks Kuku raadiot. Ta leiab, et muusikaraadiote kuulamine on ajaraisk ja poliitika on olulisem. Ei teagi, kas vaidleksin talle vastu, aga tihti juhtub nii, et ma Kuku raadiot väga kuulata ei soovi. Tol õhtul aga Kuku raadiost enam miskit ei tulnud ja isa valis hoopis Raadio 2. See on tema lemmikmuusikaraadio. See on ainus muusikaraadio, mis talle meeldib. Sealt tuli Hondurase räppi. Kuulasime isaga kahekesi esimest korda elus Hondurase räppi ja mõtlesime, kuidas on meil õnnestunud siamaani elada oma pikem ja lühem elu ilma, et oleksi-

me kordagi sellise kontsepti nagu Hondurase räpi peale mõelnud. Raadio 2 on pärl, sellest õhtust alates ka minu lemmikmuusikaraadio.

Isal on üks selline komme, et kui telekast käib mingi saade, võtab ta selle sisu aeg-ajalt kokku ja jutustab ümber. Nii juhtub, et vaatame koos saadet ja iga natukese aja tagant kordab isa teises sõnastuses mulle saate sisu, nagu ma ei vaataks temaga sama saadet ja ei oleks seda kõike just kuulnud. Kordamine on ju tarkuse ema.

Kui juba televisiooniteemadel jätkata, pean kindlasti mainima, kui väga isa armastab uudiseid. Ta vaatab eesti uudiseid, eesti uudiseid vene keeles, vene uudiseid, soome uudiseid ja ingliskeelseid uudiseid. Imestan, et ta kordusuudiseid ei vaata. Kui me korterit sisustasime, ütlesin isale, et mul pole telekat vaja. Ta ütles, et kui tema uudiseid vaadata ei saa, siis ta mulle külla ei tule. Nii ongi mul telekas.

See artikkel sündis Tallinn-Tartu rongis suurest igatsusest.

ISADEPÄEV

Isadepäeva tähistati esmakordselt 1910. aastal Ameerika Ühendriikides

Tai Kuningriigis on isadepäev detsembris ning kõik kanalavad sel päeval kollast.

Guardiani andmetel veedavad isad oma lastega tänapäeval seitse korda rohkem aega kui 70ndatel.

Isadepäeva algatas naine, kelle sõjaveteranist isa oli pärast abikaasa surma üksinda kuus last üles kasvatanud.

Isa on konservatiiv: ta arvab, et talle ei meeldi muutused

KES TEEB, SEE JÕUAB

ELO MARIA PAUMAN,
SAARA SELGMÄE

Arvestuste nädala eel on kõik HTG õpilased usinalt oma hinnete päästmisega ametis, kuid 12B klassi õpilane Jasper August Tootsi leiab selle kõrvalt veel aega ka idufirma Genosity juhtimiseks, treeninguteks ja enese täiendavaks harimiseks.

KES ON JASPER JA KUST ON TA SELLE ENERGIA SAANUD?

Jasper on 18-aastane Nõo vallast pärit noormees, kellega rääkides jäävad kohe silma tema sõbralikkus, avatus ja positiivsus. Ise väidab Jasper, et selle energia saab ta just teiste inimestega suhtlemisest ning seetõttu on ettevõtlus justkui tema jaoks loodud.

MISSUGUNE ON PEREKOND JASPERI TAGA?

Ta on sündinud arstide peresse: ema on perearst, isa loomaarst, üks vend on hambakirurg ja teine ortopeed. Isegi vendade naised on meditsiinitöötajad. Nii polegi imestada, et ka Jasperile on ühel hetkel kõige selle kõrval kasvades külge jäänud huvi bioloogia ja arstiteaduse vastu. Huvi geenitestimise vastu süvenes Tartu geneetika laboris, kus Jasper uuris oma UPT-ga seoses ühte meetodit vastsündinute ainevahetushaiguste ravimiseks.

MIDA TEEB TA VABAL AJAL?

Vaba aja mõistet Jasper ei tunne. Nooremana tegeles ta intensiivselt sõudmisega, kuid enam selleks aega ei jätku. Selle asemel käib Jasper nüüd jooksmas, jõusaalis ja ujumas. Nagu ütleb ka õpetaja Saima Kaarna: inimese vaimne ja füüsiline pingutus peavad üksteist tasakaalustama. Veel on noormees pikemalt tegeleenud näitlemise ja väitlemisega. Jasperile meeldib erinevaid alasid läbi proovida ja ise kogeda.

MILLAL JA KUIDAS SÜNDIS GENOSITY?
 Idufirma Genosity sai alguse ürituselt Garage48, kus kahe ööpäevaga – reede õhtust pühapäevani – tuleb paljast ideest arendada prototüüp ning see müügikõlblikuks teha. Jasperi tiim võttis sealt kaasa nii ürituse üldvõidu kui ka parima disainiauhinna tiitli. Praeguseks on algse tiimiga liitunud veel üks geenitehnoloog.

MIDA GENOSITY PAKUB?

Genosity leiutis on umbes poole kilogrammi suurune kuusnurkne karp, mille peal on erinevad värvilised tuluksed ja kuhu sisse saab panna proove. Tegemist on geenitestimismasinaga: idee ise ei ole midagi uudset, kuid kui praegu kasutusel olevad masinad on

väga suured, kallid ja kasutusel enamjaolt vaid laborites, siis Genosity eesmärgiks on teha masin odavamaks, mugavamaks ja lihtsasti kättesaadavaks ka tavainimesele. Selle kasutamise jaoks võiksid vanema juhendamisel hakkama saada ka lapsed: ainus ohtlik osa masinast on plaat selle keskel, mis tsükli käigus kuumeneb.

KUI PALJU ON ERINEVAID TESTE OLEMAS?

Praegu on välja arendatud 5 testi lihtsamate ning levinumate geneetiliste probleemide tuvastamiseks, kuid tegelikult on neid võimalik toota üle 400 erineva. Sellega Jasper ning tema tiim hetkel tegelevadki. Genosity soovib geenitestimise tuua koolide, spordi- ja kaubanduskeskuste, perearstide ning apteekideni, et abi saaksid kõik, kes seda soovivad. Näiteks saab õpilane kontrollida, kas ta on nende 20% hulgas, kes 8h asemel puhkavad välja ka 6.5h unega; ema saab minna testimata oma lapse laktoosi- või gluteenitalumatust; sportlane saab teada, kas tema lihased on pärikkult loodud pigem sprindiks või pikamaajooksuks jpm. Sellised testid on hetkel väga kallid ning ei tasu end ära.

KUIDAS TESTI TEGEMINE VÄLJA NÄEB?
 Kõigepealt tuleb välja valida tunnus(ed), mida inimene kontrollida tahab. Kui test on valitud, saab inimene kätte vatitiku, pipeti ja väikesse tuubi, kuhu tuleb oma põselt lisada natuke sülg. Masin läbib seejärel keemilise protsessi, mille käigus paljudandab mingit soovitud DNA osa nii palju, et see oleks avastatav. Üks masin maksab 500 eurot (vahe laboriseadmetega on umbes tuhandekordne!), ühe tunnuse testimine 15 eurot ning tulemused annab masin eri värvi tulesid vilgutades teada juba 90 minuti pärast.

KUIDAS VEETIS JASPER OMA SUVEVAHEAJA?

Suvevaheaja veetis Jasper USA-s Silicon Valleys, täpsemalt California osariigis Draper University programiga, kus noorettevõtjatele antakse kiire ning intensiivne kursus oma firmade edendamiseks. Programmi looja

Tim Draper on miljardär riskikapitalist, üks esimesi investoreid Skype'i, Hotmaili ja Teslasse. Programmi kandideeris noormees pooljuhuslikult ning kaks päeva enne lõplikku tähtaega. Ta osutus valituks ning sai isegi stipendiumi.

Igal nädalal tegeleti mingi kindla teemaga seotud eluliste probleemidega ning rääkimas käisid mitmed oma ala absoluutsed tipud, näiteks Guy Kawasaki, Apple'i esimene evangelist ja Elon Musk. Nendelt saadud teadmisi saavad noored ettevõtjad oma firmades rakendada. Ühe eriti põneva osana programmist toob Jasper välja ellujäämislaagri, kus kogu seltskond pidi nädal aega elama metsas, ühtse tiimina hakkama saama ning toitu otsima, juhendajateks Navy Seals Team 6, needsamad inimesed, kes said kätte Osama bin Ladeni. Kuigi sellised tegevused ei tundunud esialgu ettevõtlusega üldse seotud olevat, õpetasid need noortele väga palju.

Jasperi hinnangul oli see kindlalt kõige lähedam suvi tema elus, kuid kõigel on oma hind: tööd sai tehtud väga palju, päevad kestsid lausa kaks korda kauem kui Eestis koolipäevad. Hommikul ja lõunal kuulati loenguid, pärastlõunaks olid valmistatud erinevad tegevused ja kohtumised ning õhtul hakkas Jasper saadud teadmisi oma firma heaks kasutama. Ajavahe tõttu tuli tiimikoosolekute ja firma arendamisega tegeleda öösel. Keskmiselt magas Jasper öösel 4 tundi, kuid ta ütleb, et kui teed midagi, mis väga meeldib, siis on see väike ohverdus. Kuna projektis osalejad moodustasid justkui oma pere, hindab Jasper saadud kontakte kõrgelt: nüüd on tal uusi tutvavaid lausa 46 erinevast riigist.

MILLISENA NÄEB NOOR ETTEVÕTJA OMA TULEVIKKU?

Tulevikus tahab Jasper kindlasti Genosity ja ettevõtlusega jätkata, sest talle meeldib elustiil, kus ei ole palju rutiini, saab ise asju ajada ning sobivaid aegu sättida. See valikuvabadus ei tähenda küll seda, et saaks igal hommikul kümneni magada, nagu paljud esialgu võivad arvata.

KUUS PÄEVA, KUUS ERINEVUST

ELISABETH RAIDMA

Novembrikuu alguse veetsime kuuekesi ning koos õpetaja Aare Ristikiviga Šotimaal seoses Erasmus+ projektiga. Nende kuue oivalise päeva jooksul õppisime šotlastelt nii mõndagi uut ning võiks arvata, et ehk ka nemad meilt.

Olles ise osalenud mõlemas hetkel meie koolis käimasolevas Erasmus+ projektis, tuli mulle suure üllatusena, kui tühine oli šotlaste jaoks projekti sisuline pool. Hilinenud lendude tõttu jõudsim kohale oodatust hiljem ning jäime ilma suuremast osast projektitööst. Kuigi mõne inimese vaatepunktist võib see tunduda üsnagi mugav, siis sülle kukkunud rohke vaba aja pidime lihtsalt Thornhilli koolimajas mööda saatma.

ŠOTLASTE VALUTAVAD SÜDAMED
Siit tuleb välja teine erinevus – muretsetakse väga palju. Šotlaste üsnagi kehva planeerimisoskuse tõttu oli pidevalt ürituste vahel aeg, mil me oleks saanud korda saata nii mõndagi, kuid šotlastele ei tundunud mõistetav, et täiskasvanueale lähenevad eestlased ise endaga hakkama saaksid. Meil, eestlastel,

oli kindel soov minna välja ja nautida Šotimaa loodust, kuid seoses „kohutava“ ilma ehk sentimeetri-paksuse lumekihiga jäeti ära päris mitu väljasõitu, mistõttu planeerisimegi endale ise jalutuskäigu. Šotlased seda ideed just südamerahuga vastu ei võtnud.

OHTLIKUD SÜNNIPÄEVATRADITSIOONID

Ka omapärastele traditsioonidele vaadati kipras kulmu kui kerge naeratusena. Kui minu võõrustajal oli sünnipäev, soovisime teda eesti kombe kohaselt tooliga õhku tõsta. Sellest tekkis probleem, sest muretseti ohutusreeglite pärast ning enne „rituaali“ läbiviimist käisid nad luba küsimas oma õpetajalt. Vaatamata erinevustele said meie rahvused siiski hästi läbi ja me ei jõua ära oodata, mil meie šotlased Hugo Treffneri Gümnaasiumisse külla tulevad.

HINDA HAKKLIHAKASTET

Toitumine oli minu jaoks tõeline kultuurišokk. Ega meie toidud nii teistsugused polegi, kuid põhiline erinevus seisnes toitumise terviskuses. Ei tundu mõistetav süüa iga päev hommikuks röstsai ja lõunaks kaasa pakitud krõpse ja šokolaadi, kuigi nii mõnelegi võib paista see väga isuäratavana. Mõõt saab mingil hetkel täis ja siis tuleb

meelde hinnata meie böf- ja Kurzeme strooganovi.

TSIRKUS RATASTEL

Teismelised olid nagu noored ikka, samas järele mõeldes meenutas näiteks bussisõit rohkem tsirkuserongkäiku - koolist kodulinna sõites keegi isegi ei imestanud, kui üks punapäine noorsand tegi liikuvast sõidukist tagurpidi salto ja seejärel teada-tuntud „dabi“. Muusika mängis kaasaskantavast kõlarist valjult, noored ise seevastu pidid muidugi kõlarist veel valjemad olema. Küsisime hiljem huvi pärast järele, tegu ei ole koolibussidega, need on ühistransport, millega võiks vabalt liigelda iga täiskasvanu.

PERE ON ŠOTLASE KINDLUS

Lahknevus tuli välja ka pereelus. Kui eestlased eelistavad seltsida nädalavahetusteti pigem oma sõpradega, siis šotlastele on omane veeta see aeg perekonna keskel. Omavaheline suhtlus perega on šotlastel hästi tihe ning on pigem veider, kui vanemad ei tea oma lapse tegemisi, tema sõprade nimedest rääkimata. Kõik rahvused on erinevad ja just selles peitubki maailma võlu. Tuleb arvestada teistega ega tohi tekitada seinu üksteise vahele, sest isegi kui olukord sinu mentaliteediga ei sobi, siis alati on teistelt õppida midagi uut, ja kes teab, äkki isegi midagi paremat.

MAGADA VÕI NÄRVITSEDA?

ANNA WEIDEBAUM

tusel kauemgi. Mu ema ütleb, et 6 tundi on vähe, aga ma saan vähemalt enda arvates hakkama. Kõik tundub olevat täitsa okei. Vaba aega on suhteliselt vähe, aga mis seal ikka. Saan ju siiski suhteliselt hästi hakkama.

TEISTEL PAREM?

Tegin küsitluse. Vastuseid sain igasuguseid. Need jagunesid umbkaudu kolmeks: 1) “koolistressi põhjustavad inimesed endale ise, olles liiga nohikud,” 2) “palun laske mul magada, ma olen nii väsinud,” 3) ajuvad vastused, mis tulenesid ilmselt magamatuses (mõni isegi vihjas sellele) või lõbusast tujust. Minu suureks imestuseks saavad paljud inimesed kuidagi võluvael öösiti lausa 7 tundi ja rohkem und. On muidugi ka mitmeid minusuguseid. Päevas õpivad teised enamjaolt vähem kui mina. Kümnenidikud on närvis, teised võtavad vabamalt. Treffneristid tunduvad üldiselt oma eluga suhteliselt hästi hakkama saavat. Ehk peaksin isegi eeskujut võtma.

KUHU KULUB MU AEG?

Kulutan õppimisele väga suure osa oma päevast. Eks see vist ole ka keskendumise asi. Suur osa minu “õppimisele” kulutatud ajast kulub hoopis teistele asjadele. Tihti üritan endale sisendada, et samal ajal, kui tegelen millegi muuga, suudan

ka materjali omandada. Teised inimesed raiskavad vist palju vähem aega. Peaksin vist neilt kuidagi õppust võtma, aga kuidas ma küll ütlen ei kõigile oma sõpradele, kes minuga just siis rääkida tahavad, kui mina otsustan õppida. Kuidas ma küll ütlen ei, kui mu lemmikbänd avaldab uue video ja ma lihtsalt pean seda nägema. Ainult üks video... ja siis veel üks ja veel üks ja veel üks. Ja nii see alati läheb.

ROHKEM UND, VÄHEM STRESSI

Mis aga paneb mu vanemaid ütleva, et asjalood on halvasti? Paar tundi und võiksin ju kuidagi juurde pigistada ja vähem aega kulutada mõttetutele asjadele ja ühe korraga koolitööd ära teha. Eks ma vaikselt üritan ka. Aga nii raske on ju õhtul mõelda sellele, mida tunnen hommikul. Ja nii raske on mitte vastata sellele ühele sõnumile, vaadata seda ühte videot ja kuulata seda ühte laulu. Peaksin panema enda seinale ühe väga kasuliku vastuse oma küsitlusest: “Koolistress kaob siis, kui sa lõpetad nohik olemise, hinnete pärast muretsemise ning teed igas tunnis hoolikalt ja mõttega tööd. Sellisel juhul lähed sa koju, loed asja ühe korra üle... See on sul selge! Jah, võimalik, et sellisel juhul satub sul viite sekka ka mõned neljad, vahel mõni üksik kolm, aga teate, see on täitsa ok! ;).”

Olen mitmeid kordi kuulnud oma vanemate kaebusi, et ma magan liiga vähe ja õpin liiga kaua. Selle tagajärjel jään ma aga varsti kindlasti haigeks ja ei saa üldse koolis käia. Sellistele kaebusele järgneb alati ohe ja küsimus, et miks ma küll lihtsalt varem magama minna ei võiks. Mina aga sel ajal mõtlen, kas ka teistel käib samasugune jant magamise ümber või on asi minus.

Enda arvates ma ei pinguta koolis otseselt üle, ei ole väga tihti haige ega ka käi väga pika kestvusega huviringides. Muidugi, väsimus on peal, aga see on ju alati. Isegi suvel. Üldiselt on aga olukord paranenud. Tunnen, et mul pole midagi koolimineku vastu, välja arvatud ehk see, et tunnid algavad ikka ebainimlikult vara. Magan öösel vähemalt 6 tundi ja nädalavahe-

Foto: Erakogu

Tasaarveldus: mis jääb ööst vajaka, saab järele võetud kooliõppimises.

KÜSITLUS NÄITAS, ET NÄDALA SEES MAGAVAD TREFFNERISTIDEST

4,4% 3-4 TUNDI
44,8% 5-6 TUNDI
49,6% 7-8 TUNDI
1,2% 9-10 TUNDI

KODULUGEMINE - JÄRJEKORDNE KOHUSTUS VÕI PUHKUS KOOLITÖÖST?

ANNI LEENA KOLK,
RONA BRITT LUUG

„Kuule, kas sa raamatu lugesid tänaseks läbi? Räägi mulle ka, mis seal oli!” või „Kas keegi oskab mulle öelda, kust ma tänase raamatu sisukokkuvõtte leian?” – need on laused, mida kuuleb enne kirjanduse tunde rohkem, kui õpetaja kuulda sooviks. Uurisime järele, kuidas õpilased tegelikult kohustuslikku kirjandusse suhtuvad ning mida arvavad asjast õpetajad.

Kohustuslik kirjandus on osa koolitööst, mille kohta arvamused lähevad enamasti lahku. Osade sõnul on see meeldiv osa kohustustest, justkui puhkus vahelduseks monotoonsele päheõppimisele ja töövihiku lehekülgede täitmisele. Teised aga leiavad, et raamatud, mis koolis lugeda jäävad, on igavad ja tihti jäävad need üldse tähtjaks lugemata. Samuti tuuakse raamatute lugemata jätmise põhjuseks ka ajapuudust,

mis on sageli põhjendus ka teiste kodutööde tegemata jätmisel. Mis see kohustuslik lugemine siis on? Prioriteet number üks, tavaline kodutöö või vähemtähtis kõrvaltegevus?

AJAPUUDUS

Tuleb välja, et kolm neljandikku meie küsitlusele vastanutest (küsitluses osalesid kõikide klasside õpilased - toim.) loevad raamatu alati või peaaegu alati õigeks ajaks läbi. Need õpilased, kes raamatut tavaliselt õigeks ajaks läbi ei loe, otsivad end teemaga kurssi viimiseks internetist sisukokkuvõtteid, mõned küsivad abi ka sõpradelt. Kui raamatut ei loeta, on põhjus seesama – ajapuudus. Kindlasti leidub ka inimesi, kellele lihtsalt raamatud ei meeldi ning kes pühendavad oma aja millegi muuga tegelemiseks. Ajapuuduse vältimiseks tasub siis ehk ajaplaneerimist harrastada?

GÜMNAASIUM VÕI PÕHIKOO, LUGEMISKONTROLL VERSUS ANALÜÜS?

Tuleb välja, et kõige rohkem meeldivad õpilastele need raa-

matud, mida gümnaasiumiastmes leida võib. Siiski oli ka neid, kellele olid nii gümnaasiumi kui põhikooli raamatud ühtmoodi meelepärased. Ülekaalukalt eelistati gümnaasiumis seda viisi, kuidas lugemist kontrollitakse: raamatu analüüsi. Lugemiskontrollid peaksid meie õpilaste arvates jääma põhikooli või võiks need sealgi millegi loovamaga asendada. Alternatiivsete meetoditena toovad õpilased välja näiteks näidendite tegemise, väitluse raamatu teemal ja filmide vaatamise.

KODUS JA VÕÕRSIL

Alati on hea luua enda jaoks väike võrdlusmoment. Meil on hea, aga teistel on äkki veel parem? Kohustusliku kirjanduse süsteemid ei ole kõikjal ühesugused, õigupoolest võivad erinevused olla päris suured. Christina-Sandra Sõõrumaa, kes õpib Šveitsis sealse IB õppekava järgi, kirjeldab sealset kohustusliku kirjanduse süsteemi nii: „See on lihtne – me ei loe raamatuid, mida me lõpuks ei luge. Selle asemel loeme näiteks ühe raamatu ja uurime

põhjalikult selle struktuuri ja kõnekujundeid.” Christina-Sandra arvates on sealne süsteem palju etem, sest see ei keskendu loetud raamatute kvantiteedile vaid hoopis sellele, kuidas neid lugeda. Selline korraldus aitab õpilastel raamatutest päriselt aru saada ning teose põhjalik läbitöötamine tuleb kasuks ka uute raamatute lugemisel. Kuna teoste analüüsimine kestab võrdlemisi kaua, loevad kõik õpilased kohustuslikud raamatud läbi. Süsteemi ainsa miinusena toob ta välja loetavate raamatute vähesuse.

KÜSISIME KA TEISTELT ARVAMUST

MONIKA PIIRIMÄE:

KAS OLETE SÜSTEEMIGA RAHUL? MILLISE RAAMATU PUHUL TAHAKSITTE SELLE KOHUSTUSLIKE SEKKA LISADA JA MILLISE SEALT ÄRA VÕTTA?

Olen väga rahul, et gümnaasiumi õppekava annab kirjandusõpetajale palju vabadust otsustamiseks, millised kirjandusteosed kodus lugemiseks ja tunnis käsitlemiseks valida.

Seega ei ole teost, mida õpetaja ei saaks soovi korral vältida. Maailm on mitmekesine ja nii ka kirjandus. Püüan oma nimekirja koostades jälgida, et gümnaasiumi jooksul oleksid esindatud nii klassika kui nüüdiskirjandus, nii eesti kui välisautorid, nii mees- kui naiskirjanikud, nii igavikulised kui päevakohased teemad. Kõik teosed ei kõneta kõiki klasse ühtmoodi, sestap saan mõne teose juba eos teise vastu välja vahetada, kui klassi eripära on selgemaks saanud.

KAS TE ISE LUGESITE KOOLI AJAL KÕIKI RAAMATUID, MIDA PIDI?

Jah, lugesin tõesti, sest lugemine tundus siis ja tundub praegugi kättevõidetud õigusena jätta muud tegemised hetkeks kõrvale ja teha seda, mis tõeliselt haarab. Mäletan küll üht teost põhikooli 8. klassist, mida lugesin hooletult ja ainult osalise huviga: Victor Hugo „Jumalaema kirik Pariisis“. Mingil põhjusel meeldis mulle tol ajal hoopis realism, nt Stendhali samal

ÕPETAJA TIINA PLUUM: Vahel tundub, et väljend „kohustuslik kirjandus“ on tüütu ja raskepärane kirjanduse sünonüüm. Ometigi olen pigem kokku puutunud noortega, kes leiavad kirjandusklassikute loomingust mõtteainet ja ehedaid emotsioone. Olen teinekord suulisel arvestusel õpilaste käest küsinud, millise teose võiks järgmisel aastal tervikkäsitlusest välja jätta, kuid vastustest on selgunud, et mis ühe noore jaoks on kauge ja igav teos, kõnetab teist trefferneristi kõige enam. Kuna riiklik õppekava on teoste valiku ja käsitlemise osas üsna paindlik, siis kolleegidega nõu pidades oleme püüdnud pakkuda parimat võimalikku valikut ja kogemusi arvesse võttes teinud ka loetavate teoste nimekirjas muudatusi. Selge on see, et ilukirjandusteose lugemisest saab inimene kõige enam siis, kui ta on ise valinud teose ja tal on selle lugemiseks aega ning motivatsiooni. Olen nõus kirjanik T. Önnepalu tõdemusega, et ilukirjanduslik tekst avaneb lugeja jaoks ajal, mil ta on selleks valmis. Seega võib kohustuslikus korras loetu lugemishuvi tekitamise asemel seda sootuks kahandada.

Samas pean oluliseks, et meil oleks ühine lugemiskogemus, mille üle arutleda ja mis seoks noori inimesi klassis ning ka erinevaid põlvkondi. Tean, et paljud noored piirduvad vaid teoste kohta kirjutatud kokkuvõtete lugemisega, kuid lähtun oma töös veendumusest, et tegelikult tahab treffernerist saada harituks ning süvendada oma empaatiavõimet, keskendumisuskust ja maailmataju, mitte kuidagimoodi tundides hakkama saada ja arvestusel end libedalt välja rääkida. See võib olla naiivne vaatenurk, kuid usun, et inspireerimine ning lugemiseks, kirjutamiseks, arutamiseks võimaluste pakkumine on olulisem kui kontrollimine ja karistamine.

aastal kirjutatud „Punane ja must“.

KAS ÕPILASED LOEVAD TAVALISELT KOHUSTUSLIKUD RAAMATUD ÕIGEK AJAKS LÄBI?

Paljud loevad ja paljud ei loe.

KAS SUHTUMINE KOHUSTUSLIKKU KIRJANDUSSE MUUTUB TEIE ARVATES VANEMATE ÕPILASTE SEAS?

Mul ei ole kogemust, et võrrelda praeguste õpilaste põhikooli- ja gümnaasiumiaega, aga seda olen küll täheldanud, et 12. klassis ei otsita kirjandusest enam ennekõike meelelahutust ja unustust, vaid pigem nõudlikumaid tekste, mis võimaldavad rohkem tõlgendada, järeldada ja üldistada.

KAS TEIE ARVATES VÕIKS OLLA KIRJANDUSKURSUSI ROHKEM?

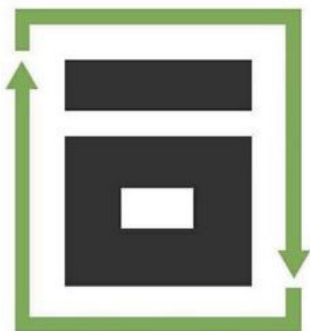
Trefferneris on minu meelest tasakaal olemas: humanitaarsuunas on kaks kirjanduskursust rohkem ja teistel on ka piisavalt.

ANONÜÜMNE VASTAJA 11. KLASSIST: Küsimuse juures, kas mulle meeldib rohkem põhikooli või gümnaasiumi kohustuslik kirjandus, ütleks ma, et mulle meeldis põhikooli oma. Küsite miks? Põhikoolis oli kõvasti rohkem aega ja [raamatuid oli lihtne lugeda], aga samas gümnaasiumi raamatud on klassikalised ja sügavamõttelised, mis mulle väga meeldib, aega on lihtsalt tohutult vähe. Paljud raamatud on ka väga-väga igavad ja ei lähe üldse edasi. Ma annan endast kõik, et raamat läbi jõuda, aga no lihtsalt nii igav on.

ÄRIVAIST JA HUGO VAIM KÄIVAD KÄSIKÄES!

Iga aasta alguses, kui 11ndikele jõuab kohale UPT reaalsus, lööb paljudes õpilastes välja muidu vaka all hoitud ärimees ja kindlus, et just neil on see maailmamuuvev idee.

ANNALIISA RAID,
LIIS MARI VALEIKA

Kas oled tüdinud igapäevasest prügi välja viimisest ja ebameeldivast lõhnast kraanikausi all? HTG

õpilasfirma **FESTERA** on loonud midagi just Sinule mõeldes! Festeraga peab keskmine Eesti pere prügi välja viima vaid kord 2-3 kuu jooksul. Keskkonnasäästlik minimalistliku põhjamaise disainiga lisand teie ellu lagundab mikroobide toimel biojätmed toitainerikkaks huumuseks, mida saab kasutada teie oma koduses aias või lillepotis.

Õpilased: Kevin Reisenbuk, Sandra Vösaste, Kris-Robin Sirge, Joonatan Oras

Nous aimons faire la fête ehk kes vähegi prantsuse keelt mõistab, saab aru, et need neli säravat neidu armastavad pidutseda. Ja mis oleks

üks korralik pidu ilma päris isetehtud piinatata? Tahtes tähtpäevi veelgi meeldejäävamaks muuta, tulid tüdrukud magusa idee peale. Värvikirevad ja päris oma Kalevi kommidega täidetud piinatad, mille tegemise kunst on ärisalaalus, valmistatakse kõiksugu kujundites. Kas multikategelane või hoopis suur sõõrik? Kõrvale ka sädelev kurikas ja õige pea on naeratus iga peokülalise näol!

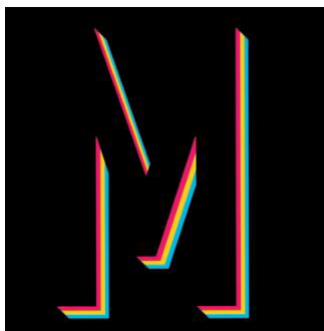
Õpilased: Anette Jaani, Gertrud Jaks, Lisette Tiganik, Marta Napa.

Kellel meist ei oleks vaja minimalistlikku, kuid stiilset taskut, kus oma kaarte või taskuraha hoida? Õpilasfirma **VUTLAR** sai oma idee just igapäevasest vajadusest nende toodete järgi. Stiilsed kaardi- ja rahataskud on tehtud taimparknahast ning seetõttu kestavad rohkem kui ühe palgapäevani. Suuremat rõhku on pandud mugavusele ja lihtsusele. Sest mida meeldivam rahakott, seda väiksem kurbus raha kulutades! **Õpilased:** Kristina Lillo, Johannes Ööpik, Geoff Gross, Siim Tanel Laisaar

Kui oled muusikalembene nooruk või soovid lihtsalt stressi leevendada mõnda oma lemmiklaulu kuulates, siis on puidust Woodvibe kõrvaklapid just Sulle! Tänu Läänemere projektile on nende valmistamisel oma käe mängu pannud mitmed eri rahvusest õpilase. Seetõttu on märkimisväärne, et ka HTG õpilased on selles firmas esindatud. Kuigi toote lõpliku väljaarendamisega alles tegeletakse, saab tulemus olema stiilne ning imetabane.

Õpilased: Hans-Hendrik Karro, Ürgen Sõukand

Et enam mitte kunagi energia ja power trenni tehes otsa ei saaks, söö õpilasfirma **Monster Exploration** toodetud vegan valgubatoone. Uudsed retseptid on õpilaste päris enda välja mõeldud ja armastusega valmistatud. Eriti tervisliku tulemuse saavutamiseks on kasutatud vaid naturaalseid koostisaineid, kuid ega ka maitsega ole kokku hoitud. Erimaitselised ja mugavasti pakendatud batoonid on must have iga sportlase taskus!

Õpilased: Karl-Johannes Kõiv, Hendrik Ojamaa, Peeter Paul Kollist

Eriti rajud reeded on kindlasti pea iga HTG õpilase näda-la osa, kuid kui vahel mõnele Härma peole sattudes igav hakkab, siis just nende kolme poisi idee päästab õhtu. Selleks haara kaasa **Partypack**, mis sisaldab endas erinevaid lauamänge, kaardipakki, täringut ja täringupeekrit. Lai valik tegevusi tõmbab kindlasti peo uuesti käima ja sinust saab õhtu staar!

Õpilased: Indrek Lombiots, Arle Kuura, Karl-Cristofer Veske

VARJUD VAATAVAD TULEVIKKU

BRENDA TARN

17. novembri veetsid abiturientid erinevaid ameteid jälgides. Töövarjupäev andis paljudele aimu, milline näeb välja neid huvitava töö argipäev.

Olles ise üsna pikalt mõelnud ajakirjaniku ameti peale, oli loomulik minna varjutama mõnda toimetajat. Mind võttis vastu Eesti Päevalehe kultuuritoimetuses töötav Treffneri vilistlane Keiu Virro, kes muutis muidu halli neljapäeva väga värvikaks. Lisaks Päevalehe toimetusele, külastasime ka Postimehe ja Naistelehe toimetusi ning see andis mulle võimaluse näha toimetustevahelisi erinevusi ja ka sarnasusi. Kokku veetsin ma Keiuga peaaegu pool ööpäevast ning see päev jääb mulle pikaks ajaks meelde.

HEA KIRJUTAJA LEITAKSE ÜLES Linnas ringi kõndides küsis Keiu, mis on minu edasised plaanid, mida ma plaanin õppima minna. Kui rääkisin soovist minna õppima ajakirjandust, rääkis ta mulle asjadest, mille peale ma ise polnud tulnudki. Ajakirjanikuks saamiseks ei pea kindlasti õppima ajakirjandust, sobivad ka teised humanitaaralad. Head kirjutajad leitakse niikuinii üles ning ülikoolis keskendutakse rohkem tehnilisele poolele. Muidugi aitab see kaasa, aga kui kirjutamine on juba käpas, siis tulevad edasised kogemused juba tööd tehes. Räägitud jutt pani mind mõtlema rohkem oma

edasiste valikute peale ning andis perspektiivi ka praeguse ajakirjaniku vaatevinklist. Töövarjupäeva eesmärk on panna noori tuleviku peale mõtlema ning selles osas läks minu päev igati korda.

EELARVAMUSED LÜKATI ÜMBER

Lisaks ajalehetoimetustele käisime korra läbi ka Klassikaraadio stuudiost. Kui algselt ootasid ma sellelt kohalt vaikselt inimesi ja üsna kõledaid ruume, siis reaalsus oli teistsugune. Laua taga mulle pakutud kringlit süües ja aknast kergelt hämmarduvat Tallinnat vaadates sain kuulata, kuidas räägiti nii videviku pidamisest, reisimisest kui ka viinamarjade kasvatamisest. Seal sed inimesed olid soojad ja rõõmsameelsed. Usun, et nii mõnelgi korral keeran raadiojaama hoopis Klassikaraadio peale ja kuulan neid muhedaid saateid. Sel hetkel tundsin, kuidas ma soovin olla palju rohkem kultuurist ümbritsetud kui ma seda praegu olen.

VANUS ON ÜKSNES NUMBER

Kui koolis oleme enamasti koos omavanuste inimestega, siis töö-

varjupäev andis mulle võimaluse veeta päev koos inimestega, kes on minust vanemad, kuid kelle töö ja huvid on minu omadega sarnased. Selle aja jooksul ei tundunud ma end kordagi vales kohas olevat ja sain aru, et sellist tulevikku ma endale sooviksin. Õhtul kohvikus istudes ja endast vähemalt kümme aastat vanemate inimestega rääkides olid meie vanused vaid numbrid. Sel õhtul tundsin end ühena neist.

KA VALE VALIK VIIB EDASI

Kõigile neile, kellel seisab töövarjupäev veel ees, on mu soovitus sellest kindlasti osa võtta. Päeva õnnestumine oleneb paljuski töövarjutatava valikust ning minul läks sellega hästi. Kui aga peaks valik halvasti minema või töökoht olema ebasobilik, siis ka sellest saab õppida. Nii saab teada, mida tulevikus mitte teha ning ka see viib lähemale õige karjääri valikule. Töövarjuna saab heita pilgu oma tulevikku - milline mu elu võiks välja näha pärast kooli lõpetamist või siis milline kindlasti mitte.

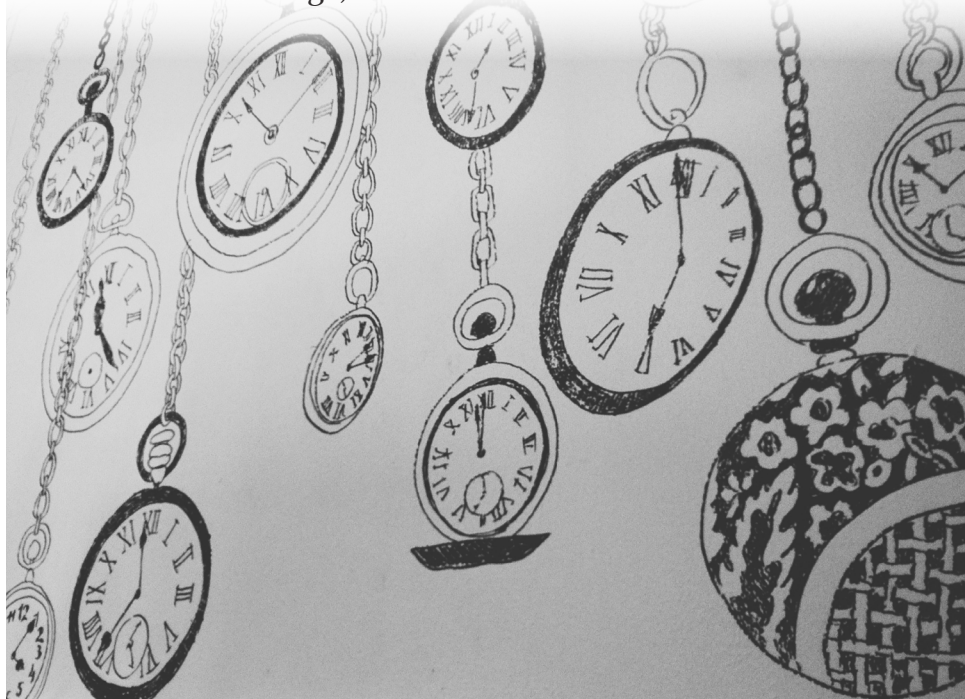

Foto: Brenda Tarn

Aeg möödus kiiresti: tööpäeva lõpus kohvikus istudes olid nii mõnedki asjad juba selgemad.

ÕPETAJATE TEETASSIMÕTTED

SANDRA VÕSASTE

Ühel talvisel esmaspäeval, arvestuste nädala lõpusirgel istusid Miilangu toimetuse ja õpilaste esindajad ühe laua taha õpetajatega, et ajada juttu töötamisest, puhkamisest ja mängimisest.

Seitse õpilast olid võõrustajapoolena kohal varakult. Esimesena pistis punase pea ukse vahelt sisse Kerli Orav-Puurand, seljas legendaarne kampsun kirjaga „Legends are born in March”. Ta tuleb meile appi just õigel hetkel – olime juba kümme minutit kõhelnud, kas minna õpetajate kohvimeetingu teevett küsima, on ju meie kooli tee- ja kohvipoliitika kõigile hästi teada. Tema äraoleku ajal ilmub koos kahe suure karaskiga tavapäraselt pisut hajevil Helgi Pähno. Kui uurin, kas õpetaja küpsetab kodus tihti, saan vastuseks: „Egas sooja ahju saa raisku lasta! Seal saab isegi suppi keeta.” Kui oleme mõne minuti juba jutustanud, tormab aknast mööda Aare Ristikivi ning saanud aru, et ka teda oodatakse praegu meie seltsi, astub ta õige pea raamatukokku.

KAS ORAV MIILANGUT LOEB? Selgub, et õpetajad loevad meie lehte küll, kui seda vähegi käte saavad. Neile meeldiks väga teada saada, mida õpilased ise kooliasjadest arvavad, samuti

ütlevad nad, et alati on põnev lugeda teiste õpetajate kohta. Seda enam, et näiteks õpetaja Pähno satub kooli üsna harva ning seetõttu kipub asjadest hiljem teada saama. Kui õpetajad jutuks tulid, uuris Lõmaš, et kuidas õpetajad näiteks kahel Pungal või Titoval vahet teevad. Nad ei ütle ju ometi suur ega väike, nagu õpilaste seas kombeks saanud...? Kui selgus, et öeldakse lihtsalt Aime või Olga, kostis seitsmest suust korraga vali „ahsooo...” Kerli Orav-Puurand räägib veel, et talle ei meeldi tegelikult oma eesnimi ning ka KOP ei ole just tema lemmikversioon, Orav sobib talle küll.

KOOLIST UUT JA VANA Teetassi taga vesteldes saime kuulda nii mõndagi põnevat. Kas teie teadsite, et kooli tuleb varsti mobiilne sülearvutiklass? Humanitaarid, kujutate ette olukorda, kus koolis õpib kolm reaali-, üksainus humanitaar- ning mitte ühtegi loodusklassi? Näiteks aastal 2006 just niimoodi oli. Veel tuleb välja, et tegelikult on meie koolil ka mingis mõttes oma laul peal kirjaga „Hugo Treffner, vägev mees”. Selle oli kunagi keegi vilistlastest kirjutanud, lauldakse teda rahvaliku teose „Haanja miis” viisil. Tegemist ei ole hümnilaadse piduliku teosega ning õpetajad leiavad, et sellest ei ole otseselt ka puudust.

HINDED UNUNEVAD, KÄITUMINE MITTE

Mõnede teemade laualekäimisel oli oodata, et kahe poole arvamused võivad suuresti lahkeneda. Üks häirivamaid faktoreid õpetaja jaoks olevat tunni ajal nutiseadmetes istumine. Heido arvas, et kui õpilane ise tunneb, et ta on teatud teema piisavalt

hästi omandanud ning sellest süvitsi teada ei soovi, võiks ta rahulikult tunni ajal näiteks telefoni kasutada ilma kedagi häirimata. Õpetajad tõid välja, et küsimus ei ole mitte ainult kaotsiläänud teadmistes, vaid elementaarses viisakuses. Kool õpetab ka sotsiaalseid oskusi ning on ilmselge, et kuulad teist, kui on tema kord rääkida, mitte ei pane pead lauale. Ristikivi seletas, et näiteks tema ei mäleta vilistlase puhul enamasti kunagi, mis hindeid ta sai, vaid hoopis, mismoodi ta kaaslastesse suhtus ning koolis käitus. Lepituseks tunnistas Elisabeth, et ühes matemaatikatunnis, kui ta telefoni kotipõhja viskas, tegi ta tõepoolest rohkem tööd ning tundis tunni lõpus end kasulikumana kui tavaliselt.

MAGA, AGA ÄRA KOHVI JOO

Mina ei saa üle ega ümber oma südamelähedasest teemast – koolis kohvitopsiga ringikäimisest. Õpetaja Ristikivi viskab nalja, et tore on näha, et mulle olulised teemad korda lähevad. Üldiselt leiavad pedagoogid, et asi on puhutud suuremaks kui tegelikult väärt oleks. Samas leitakse, et reegel on kehtestatud siiski põhjusega. Orav-Puurand toob näiteks, et kohvijoomine pole midagi selle kõrval, et mõni õpilane on suvatsenud tema tunnis näiteks hommikusöögi lahti pakkida (ning seda korduvalt!). Ristikivi rääkis aga hoopis loo, kuidas ühes Londoni ranges koolis oli tema näinud korda, kus igal õpilasel pidi olema veepudel ning selle puudumisel tuli see koheselt kooli poest soetada.

ÜKSIKUD ÜKSMEELED

Kui mina nende küsimise peale selgitasin, et näiteks minul on

tõesti hommikuti parem, kui saan umbes kella kaheksa ajal tassikese kohvi juua, läheb jutt hoopiski ühele põnevale koolitusele, mida teisedki õpetajad maininud on. Nimelt räägiti neile, et magavat õpilast ei tasu tunni ajal äratada, see 15 minutit olevat seda väärt, sest siis on ülejäänud tund produktiivsem! Samuti meeldis meile õpetajate arvamus tehnika vajalikkusest õppetöös – mõlemad leidsime, et funktsioone joonestavad programmid ei anna tavamatematikatunnis midagi juurde. Helgi Pähno sõnas selle kohta: „Võib-olla tõesti algklassilastele on vaja näidata, kuidas molekulid nagu pallikesed omavahel kokku hüppavad, aga gümnaasist võiks ehk juba suuta seda pisut abstraktsemalt ette kujutada.”

LUGEMISVARA NAGU UHKE ÕHTUSÖÖK

Kuigi õpetaja Pähno eelistab raamatut suuresti televiisorile, kurdab ta siiski, et lugemiseks väga aega ei jää. Orav-Puurana kohta selgub hoopis, et ta armastab väga fantaasiakirjandust. Tema riulis leiduvat ülikooliajast ka tänapäeval võrdlemisi hinnaline ulmeteos „Düün”, mille keegi olevat kininud talle sõnadega: „Ma mõtlesin, et kas kingin sulle ulme-ka või mõne armastusromaani, aga kuna sa selline matemaatik meil oled, siis saad selle.” Suvevaheagadel naudib ta aga väga ka näiteks Jane Austeni raamatuid ning neil põhinevaid sarju. Ristikivi kirjeldab lugemist aga kui suurimat naudingut üldse ning arvab, et kuna raamatuid on maailmas niivõrd palju, ei peaks neid mitu korda lugema. Tegelikult on tal lugemiseks lausa oma kolmeosaline süsteem. Ta loeb ühe ajalooteose, seejärel „teise käiguna” midagi populaarteaduslikku ning magustoiduks on ilukirjandusteos. Oma lemmikteoseks ja ka luge-

missoovituseks peab ta K. Ristikivi „Inimese teekonda”. See arvamus on küll ilmselt pisut kallutatud, nagu ta ise ütleb.

KEEMIAÕPETAJA TUNNEB TAHMA-TOOMAST

Kui uurime jõulude tähistamise kohta, arvab matemaatikaõpetaja alguses, et tema pere jõulud on nii traditsioonilised, et suisa igavad. Siis aga tuleb ilmsiks, et neil on perega kombeks vaadata igal jõuluvaheajal läbi kõik Harry Potteri filmid! Aare Ristikivi tegi möödanikus tihti oma suguvõsa lastele jõuluvana, ta on aga mõneti rõõmus, et noorem põlvkond selle nüüd üle võtnud on. Helgi Pähmol on aga jõuludest hoopis teismoodi lugusid. Talle kuulub väga vana talu, mis on olnud tema pere valduses juba seitsme põlvkonna vältel! Just selle talu kaudu on talle tuttavad ka vanamoodi eesti jõulud. Ta teab rääkida Tahma-Toomast, kes toomapäeval pärast koristamist valmis meisterdati ning siis naabrite ukse taha sokutati, need pidid puusliku uskumuse kohaselt aga võimalikult ruttu edasi toimetama. Tuppa toodi õled juba sellepärast, et põrandad kauem puhtaks püsiksid, jõulutoite vaaritati nädal aega ning siis ka söödi nädal aega. Pähno talus olevat alles ka suurem osa õllevalmistamisriistadest, kas see olnud suur ja tähtis traditsioon. Lugusid leidub tal ka uuemast ajast, näiteks sellest, kuidas tema koos lastega pühade ajal maakodus mitu tundi veevõtukohani teed tegi, see aga järgmisel päeval jälle täielikult kinnituksanud oli.

ADVOKAAT, NÄITLEJA, TEADLANE...

Nagu selgub, on kõik kolm sattunud õpetajaks pooleldi juhuse läbi. Ristikivil käis asi tagurpidi – ta alustas oma vanas koolis pärast gümnaasiumi kohe õpetajatööd, sest ajaloo-

teaduskonnast jäi ta tookord kehva saksa keele oskuse pärast välja. Enda sõnutsi sai ta sellest ajast väärtusliku õppetunni: kui sa ise veel midagi ei tea, ära õpetama roni! Pähno meenutused on väga teatud ajastule omased: „Läksin sinna, kus suurem korter anti! Lastega mahtus kahe toalisesse ikka paremini. Ma ikka arvasin kunagi, et minust saab teadlane, mitte õpetaja, aga näe, korter ei võimaldanud!” Tööst, perest ning elu valikutest rääkides poetab õpetaja Pähno mõtte tera, et terve elu ei tasuks vaid ühte jumalat teenida, tuleb teha erinevaid asju! Orav-Puurand laseb meil kolm korda arvata, mis eriala tema esimesena õppida ihkas – juura! Sealt oli ta poole punktiga välja jäänud, matemaatikasse aga lõdva randmega sisse saanud. Veelgi ajas tagasi liikudes kuuleme, et meie matemaatikaõpetaja unistas kunagi näitlejakarjäärist. Nüüd möönab ta, et eks klassi ees seismine olegi tihti nagu üks näitemäng, nõuab esinemisostust ja ei puudu ka lavapinge.

MÕNDA HÄÄD KUUSE ALLA

Kui palume iseendale ja lugejatele pisut elutarkust jagada, ohkavad kõik kolm esialgu raskelt. Ots lahti tehtud, kõlavad just need nõuanded antud olukorras kuidagi ainuõigetena. Aare Ristikivi soovib meil leida aega iseendale, Kerli Orav-Puurand sõnab klassikule viidates, et „puhake ja mängige!” (ning lisab lõppu: „ja kirjutage UPT-d!”). Õpetajatest mõnes mõttes kõige elutargem lisab, et tähtis on aeg-ajalt mõelda lihtsalt omaenda mõtteid...

Meie seitsmekesi leidsime paari-tunniselt jutuajamiselt kindlasti palju, mille üle mõelda, kindlasti rohkem kui kahe lehekülje teksti jagu. Suur aitäh, õpetajad, et leidsite meie jaoks aega ning olgu teil ilusad jõulud koos heade mõtetega!

JÕULURÕÖMUDE JÕULUSOOVITUSED

HELENE MARIA KIKAS

Pühade-eelne ootusaeg on jälle käes. Selleks, et jõulumõllu võimalikult rahulikult ja nauditavalt üle elada, olen üles kirjutanud mõned mõtted ja soovitused.

TÜDIMUS ÜKSINDA KOJU JÄÄVAST KEVINIST?

Uskuge või mitte, aga peale „Üksinda kodus” filmide eksisteerib ka palju teisi suurepäraseid linatseo-seid, mis teevad südame soojaks ja loovad jõulutunde.

1) „*It's a wonderful life*” („Elu on imekaunis”) on film, mida peaksid kõik vähemalt kord elus vaatama. Frank Capra 1946. aasta film räägib loo tõelisest jõuluimeest, mis paneb heldima ka muul ajal aastas. Film on loetud üheks parimaks jõulufilmiks läbi aegade.

2) „*Joyeux Noel*” („Häid jõule”) on Euroopa koostööfilm, mille tegevus toimub Esimese maailmasõja päevil. Muusikafilmis näeb elu läbi saksa, prantsuse ja briti sõdurite silmade. „Häid jõule” paneb vihkama igasugust sõda, kuid nii mitmeski kohas ei ole võimalik kaasa laulmata filmi vaatamisest pääseda.

3) „*Bad Santa*” on koomilne ja õpetlik lugu alkohoolikust petturist, kes poe röövimise plaaniga läheb jõuluvanana tööle kaubanduskeskusesse. Kõik ei lähe siiski nii, nagu kavatsetud. See haarav jõulufilm tõstab tuju ja lahutab meelt.

JÕULUVANALT PAKI LUNASTAMISEKS

Jõulude ajal tuleb alati kasuks kasvõi ühe ja ainsa luuletuse peast teadmine. Samuti on luuletuste pähe õppimine hea viis mälu treenimiseks (ka see tuleb korralikele treffneristidele kasuks). Siin on teile paar vahvat jõulusalmi:

Kaupmehe jõulusalm

Issil on rahakott,
emmel on ka,
sest ilma rahata
jõulu ei saa.

Jõulud on kaubandus,
jõulud on äri!

Kust tuleb jõulumees?
Laps, ära päri!

-Aapo Ilves

Poliitiku jõulusalm

Ma olen palju parem mees
kui mingi jõulumees
ja kõike, mis on ilmas head,
vaid mina üksi teen!

Ma suuri linnu ehitan,
kui ainult avan suu,
ja minu tehtud on
ka jõul ja jõulupuu

-Aapo Ilves

Oi, see lumi luuderohus
tikitud täis maasikaid,
kus me päkapikke näeme no-
hus

uljaid ja kuraasikaid

-Matti Moguči

KINKIMISRÕÖM

Igal aastal teeb jõulude ajal kõige rohkem peavalu kingitava väljamõtlemine. Ka mina olen alatasa kingitustega hädas, kuid siiski on mul varuks mõnda, mida vähemalt mina väga saada sooviksin:

1) *Pehmed/villased jõuluskid* - vahva sokipaar ei tee kunagi halba, eriti, kui käes on kõige külmem ja lumisem (niivõrd kui võrd seda lumiseks nimetada saab) aastaaeg.

2) *Lemmikbändi/laulja plaat või kontserdipilet* - parim kink on emotsioon ja muusika pakub neid ohtralt, eelkõige live-muusika.

3) *Käsitsi kirjutatud ja postiga saadetud kiri* - mis muu saaks rohkem rõõmu teha, kui südamest tulnud siirad sõnad. Need on tänapäeva maailmas tegelikult meile kõigile alati tarvilikud ning hingesooja pakkuvad..

Kui Sulle tundub ikka, et jõulud on ainult peavalu, liiga vara algav reklaamimine ning halb suusailm, siis meenuta näiteks, mis tunne võis olla Sinu sees oma kõige esimestel jõuludel, mida mäletad. Ehk siis tunduvad ka lõputu kingituste pakkimine ja liiga õnneliku lõpuga filmid hoopis armsamad...